

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

Par dabas resursu nodokli

29.06.2023.

Saturs

Par dabas resursu nodokli.....	1
Dabas resursu nodokļa maksātāji	3
Nodokļa objekti un nodokļa likmes	4
Atbrīvojumi no nodokļa samaksas.....	5
Nodokļa maksāšanas un aprēķināšanas kārtība	8
Pārskata aizpildīšanas un iesniegšanas kārtība	14
Videi kaitīgo preču, iepakojuma un vienreiz lietojamo trauku veida un svara noteikšana	15
Nodokļa maksāšana par transportlīdzekļiem	17
Normatīvie akti.....	18

Dabas resursu nodokļa maksātāji

Dabas resursu nodokļa (turpmāk – nodoklis) maksātājs ir **persona, kura:**

1) Latvijas Republikas teritorijā ir saņēmusi vai tai bija pienākums saņemt noteikto atļauju, licenci vai C kategorijas piesārņojošas darbības apliecinājumu un veic šādas darbības:

- iegūst ar nodokli apliekamus dabas resursus;
- realizē ar nodokli apliekamus dabas resursus, kas iegūti tādā saimnieciskajā darbībā, kura neattiecas uz derīgo izrakteņu ieguvu no zemes dziļēm;
- izmanto zemes dziļu derīgās īpašības, iesūknējot ģeoloģiskajās struktūrās dabasgāzi;
- emitē ūdenī un gaisā ar nodokli apliekamas piesārņojošas vielas;
- apglabā atkritumus poligonos un izgāztuvēs, sadedzina atkritumus;
- lieto ūdens resursus elektroenerģijas ražošanai hidroelektrostacijās;

2) Latvijas Republikas teritorijā pirmā:

- realizē videi kaitīgas preces;
- realizē preces iepakojumā, kā arī pircēja ērtību vai reklāmas noformējuma dēļ iepakotu vai neiekotu preču vai produktu kopumam pievieno iepakojumu;
- realizē ogles, koksu un lignītu (brūnogles);
- realizē ugunšanas ierīces;
- savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmanto videi kaitīgas preces;
- savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmanto iepakojumā iegādātas preces;
- sniedzot pakalpojumu, pievieno izstrādājumam iepakojumu, un šis iepakojums pēc pakalpojuma sniegšanas nonāk pie pakalpojuma saņēmēja;
- savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmanto ogles, koksu un lignītu (brūnogles) un ugunšanas ierīces;

3) Latvijas Republikas teritorijā sabiedriskajā ēdināšanā un mazumtirdzniecībā realizē vienreiz lietojamus galda traukus un piederumus, kas izgatavoti no plastmasas, papīra, kartona, laminātiem ar polimēru vai metāla komponentiem un metāla folijas;

4) savā darbībā lieto radioaktīvās vielas, pēc kuru izmantošanas rodas atkritumi, kurus nepieciešams uzglabāt vai apglabāt Latvijas teritorijā;

5) pirmo reizi Latvijā pastāvīgi reģistrē Ceļu satiksmes drošības direkcijā transportlīdzekļus, uz kuriem attiecas Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas likums);

6) vēlas noņemt no uzskaites norakstīšanai transportlīdzekli, kuram nav iespējams saņemt nolietota transportlīdzekļa likvidācijas sertifikātu.

Arī **apsaimniekotājs** vai **depozīta sistēmas operators**, ja nav izpildītas saistības attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas vai depozīta iepakojuma atpakaļ pieņemšanas, atkārtotas izmantošanas un reģenerācijas apjomiem.

Nodokļa objekti un nodokļa likmes

Ar nodokli apliekamie objekti noteikti [Dabas resursu nodokļa likuma](#) (turpmāk – DRN likums) 4. pantā, nodokļa likmes un to spēkā esības periodi noteikti šā likuma pielikumos.

Ar **nodokli** apliek:

- dabas resursus, t. sk. ūdens resursus, kā arī parka vīngliemežu vākšanu tālākai saimnieciskai izmantošanai (nodokļa likmes DRN likuma 1. un 2. pielikumā un 20. pantā);
- zemes dziļu derīgo īpašību izmantošanu, iesūknējot ģeoloģiskajās struktūrās dabasgāzi (nodokļa likmes DRN likuma 14. pantā);
- atkritumu apglabāšanu poligonos un izgāztuvēs un piesārņojošu vielu emisiju gaisā un ūdenī (nodokļa likmes DRN likuma 3., 4., 5. pielikumā un 15. pantā);
- videi kaitīgas preces (nodokļa likmes DRN likuma 6. pielikumā);
- preču un izstrādājumu iepakojumu, kā arī iepakojumu, ko pakalpojumu sniedzējs pievieno izstrādājumiem un kas pēc pakalpojuma sniegšanas nonāk pie pakalpojuma saņēmēja (nodokļa likmes DRN likuma 7. pielikumā un 24. pantā), kā arī plastmasas maisījumus, ko pircēja ērtības vai reklāmas noformējuma dēļ iepakotu vai neiekototu preču vai produktu kopumam pievieno tirgotājs (nodokļa likmes DRN likuma 24. pantā);
- vienreiz lietojamus galda traukus un piederumus (nodokļa likmes DRN likuma 7. pielikumā);
- radioaktīvās vielas (nodokļa likmes DRN likuma 8. pielikumā);
- transportlīdzekļus, uz kuriem attiecas [Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas likums](#) (nodokļa likme DRN likuma 26. pantā);
- ogles, koksni un lignītu (brūnogles) (nodokļa likmes DRN likuma 9. pielikumā un 23.¹ pantā);
- F1, F2, F3 un F4 kategorijas ugunrošanas ierīces (nodokļa likmes DRN 24.¹ pantā).

Atbrīvojumi no nodokļa samaksas

1. Atbrīvojums no nodokļa par iepakojumu, vienreiz lietojamiem galda traukiem un videi kaitīgām precēm

Nodokli par iepakojumu, vienreiz lietojamiem galda traukiem un videi kaitīgām precēm nodokļa maksātājs **nemaksā**, ja izveidojis un piemēro izlietotā iepakojuma vai vienreiz lietojamo galda trauku apsaimniekošanas sistēmu vai noslēdzis ar apsaimniekotāju līgumu par piedalīšanos apsaimniekošanas sistēmā.

Nodokli **nemaksā par depozīta iepakojumu**, ja nodokļa maksātājs ir noslēdzis ar depozīta sistēmas operatoru līgumu par dalību depozīta sistēmā

Apsaimniekotājs 10 darbdienu laikā pēc līguma noslēgšanas un lēmuma par atbrīvojuma piemērošanu pieņemšanas rakstveidā **informē** līgumpartnerus par noslēgto līgumu un piemērojamo atbrīvojumu no nodokļa samaksas, norādot Valsts vides dienesta pieņemtā lēmuma datumu un numuru, kā arī izlietotā iepakojuma vai vienreiz lietojamo trauku materiālu veidus, kuriem atbrīvojums piemērojams, un laikposmu, uz kādu atbrīvojums piešķirts.

Apsaimniekotāju, kuri noslēguši apsaimniekošanas līgumus ar Valsts vides dienestu, sarakstu ievieto Valsts vides dienesta mājaslapā internetā.

Nodokļa **atbrīvojumu nepiemēro** komersantiem, kas Latvijas Republikas teritorijā sabiedriskajā ēdināšanā un mazumtirdzniecībā realizē vienreiz lietojamus galda **traukus** un piederumus, kas izgatavoti **no plastmasas** un to **kompozītmateriāliem**.

Nodokļa maksātājiem **jāievēro**:

- apsaimniekošanas līgums un atbrīvojums no nodokļa maksāšanas stājas spēkā ar nākamā ceturkšņa pirmo datumu pēc attiecīgā apsaimniekošanas līguma parakstīšanas;

- ja nodokļa maksātājs ar apsaimniekotāju līgumu lauž, atbrīvojumu no nodokļa samaksas nodokļa maksātājam pārtrauc piemērot, sākot ar nākamā ceturkšņa pirmā mēneša pirmo datumu pēc Valsts vides dienesta lēmuma pieņemšanas.

Nodokli nemaksā **par fotoelementu paneļiem**, invertoriem un elektriskajiem akumulatoriem fotoelementu paneļu saražotās strāvas uzkrāšanai, ja izpildīts **viens no** šādiem nosacījumiem:

- nodrošināta atsevišķa uzskaitē, šo iekārtu pārstrāde un nodokļa maksātājs piedalās videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanas sistēmā (pats izveido šo sistēmu vai noslēdz līgumu ar apsaimniekotāju);

- izveidota savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai saules elektrostacija ar fotoelementu paneļu kopējo uzstādīto jaudu vismaz viens megavats, nodrošināta

fotoelementu paneļu, invertoru un elektrisko akumulatoru atkritumu apsaimniekošana un veikta reģistrēšanās Valsts vides dienestā;

- ja piegādes līgumā ir ietvertas garantijas, ka fotoelementu paneļu, invertoru un elektrisko akumulatoru fotoelementu paneļu saražotās strāvas uzkrāšanai atkritumi tiks nosūtīti atpakaļ piegādātājvalstij un nodokļa maksātājs reģistrējies Valsts vides dienestā.

2. Atbrīvojums no nodokļa par dabas resursu lietošanu

Nodokli nemaksā par:

- ūdeņu lietošanu zivsaimniecības objektos, zivju audzētavās un dīkšsaimniecībās;
- termālo un tehnisko ūdeņu izmantošanu, kas pēc izmantošanas iesūkņēti atpakaļ, nemainot ūdeņu ķīmisko sastāvu (izņemot atsāļošanu);
- balasta smilšu novietošanu vietējās pašvaldības noteiktajās vietās;
- gruntsūdeņu līmeņa pazemināšanas procesā atsūkņētajiem ūdeņiem, ja to atsūkņēšana saistīta ar derīgo izrakteņu ieguvu;
- ražošanā izmantotajiem ūdeņiem, ja tie pēc attīrīšanas izmantoti atkārtoti;
- fona piesārņojumu, ja attiecīgo piesārņojuma līmeni var pierādīt ar monitoringa datiem, kurš veikts atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām;
- piesārņojuma ievadīšanu augsnes vai grunts filtrācijas slānī (absorbentā), ja attīrīšanas iekārtas projektā tā paredzēta kā attīrīšanas metode;
- avārijas dēļ nonākušo piesārņojumu, ja tas savākts un neitralizēts atbilstoši Valsts vides dienesta prasībām.

3. Atbrīvojums no nodokļa par radioaktīvo vielu izmantošanu

Nodokli nemaksā **valsts iestādes**, ja tās atbilstoši savām funkcijām radioaktīvās vielas izmanto:

- veicot radiācijas un kodoldrošības uzraudzību un kontroli;
- metroloģijā;
- veicot radiometrisku kontroli uz valsts robežas;
- kriminālistikā;
- radiācijas avāriju gatavības nodrošināšanai.

Nodokli nemaksā **ārstniecības iestādes**, kas radioaktīvās vielas izmanto:

- slimību diagnostikā un ārstēšanā;
- mātes un bērna veselības aprūpes nodrošināšanā;
- nieru transplantācijā;
- ar HIV inficēto pacientu aprūpes nodrošināšanā.

Nodokli nemaksā radioaktīvo atkritumu apglabāšanas un pārvaldīšanas komercsabiedrības.

Nodokli nemaksā persona, kas izmanto radioaktīvās vielas, kuras ievestas Latvijā uz laika posmu, kas **nepārsniedz 30 dienas**, vai pirkuma līgumā ietvertas garantijas izlietoto jonizējošā starojuma avotu nosūtīšanai atpakaļ ražotājvalstij.

4. Atbrīvojums no nodokļa samaksas par Latvijas Republikā pirmo reizi pastāvīgi reģistrētiem transportlīdzekļiem

Nodokli nemaksā **transportlīdzekļu būvētājs**, tā pilnvarots pārstāvis vai lietotu transportlīdzekļu tirgotājs, kurš ir izveidojis un piemēro nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas sistēmu un noslēdzis ar Valsts vides dienestu līgumu par šīs sistēmas piemērošanu.

Nodokļa maksātājs **zaudē tiesības** uz atbrīvojumu no dabas resursu nodokļa samaksas par valstī pirmo reizi reģistrētiem transportlīdzekļiem, ja apsaimniekošanas sistēmu nepiemēro vai piemēro nepilnīgā apmērā, kā arī netiek izpildītas citas līgumā noteiktās saistības. Atbrīvojumu no nodokļa samaksas pārtrauc piemērot, sākot ar nākamā ceturkšņa pirmo dienu pēc līguma izbeigšanas.

Nodokļa maksāšanas un aprēķināšanas kārtība

Nodokli aprēķina un maksā vienotajā nodokļu kontā par iepriekšējā ceturksnī veiktajām darbībām **līdz nākamā mēneša 23. datumam**.

Par **C kategorijas** piesārņojošās darbības dēļ vidē emitēto piesārņojumu aprēķina un maksā nodokli par iepriekšējo gadu **līdz nākamā gada 23. janvārim**.

Ja aprēķinātais nodoklis atbilstoši pamatlikmēm nepārsniedz **142,29 euro** gadā, aprēķināto nodokli par iepriekšējo gadu maksā **līdz nākamā gada 23. janvārim**.

Nodokli par transportlīdzekļiem aprēķina un maksā pirms [transportlīdzekļa pirmās pastāvīgās reģistrācijas](#) Latvijas Republikā.

Nodokļa maksātājs pārskatā norādīto informāciju par aprēķināto nodokli pamato ar uzskaites dokumentiem un dabas resursu nodokļa aprēķina lapu (Ministru kabineta 2007. gada 19. jūnija noteikumu Nr. 404 "Kārtība, kādā aprēķina un maksā dabas resursu nodokli, izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju un auditē apsaimniekošanas sistēmas" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 404) [6. pielikums](#)) par dabas resursu ieguves un piesārņojuma veidiem, apjomiem un limitiem, ko nodokļa maksātājs glabā trīs gadus un uzrāda pēc pieprasījuma pārbaudes laikā vai iesniedzot statistikas pārskatus reģionālās vides pārvaldes vides valsts inspektoram. Nodokļa aprēķinus pamato atsevišķi par katru darbību, kurai saņemta atļauja vai licence vai bija nepieciešams to saņemt.

1. Nodokļa aprēķināšana un maksāšana par dabas resursu ieguvi, lietošanu un par vides piesārņošanu

Nodokli aprēķina par katru iegūto vai izmantoto dabas resursu vai vidē emitētā piesārņojuma vienību. Nodokli maksā par faktisko dabas resursu ieguves apjomu un par kārtējā taksācijas periodā ģeoloģiskajās struktūrās iesūknēto dabasgāzes apjomu un vides piesārņojuma veidu un apjomu.

Nodokli par faktisko dabas resursu ieguvi un lietošanu un vides piesārņošanu limitos noteiktajos apjomos **aprēķina atbilstoši DRN likuma** pielikumos noteiktajām nodokļa **likmēm** par katru iegūto vai izmantoto dabas resursu vai vides piesārņojuma veidu atsevišķi.

Limitus dabas resursu ieguvei un lietošanai un piesārņojošo vielu emitēšanai vidē nosaka katram dabas resursu un piesārņojuma veidam atsevišķi.

Par dabas resursu ieguvi un lietošanu virs limitos noteiktajiem apjomiem un virslimita piesārņojumu aprēķina, sākot ar dienu, kad pārsniegts limits vai beidzies atļaujas vai licences derīguma termiņš.

Ja nodokļa maksātājs taksācijas periodā dabas resursus ieguvis vai lietojis mazāk par noteikto limitu, bet nevar pierādīt faktisko apjomu, nodokli maksā par limitam atbilstošu dabas resursu ieguves vai piesārņojuma veidu un apjomu.

Ja taksācijas periodā dabas resursi nav iegūti, par to informē reģionālo vides pārvaldi. Šajā gadījumā nodoklis par attiecīgo taksācijas periodu nav jāmaksā.

Ja dabas resursus izmanto nevis saimnieciskā darbībā, bet personiskām vajadzībām sava zemes īpašuma robežās, nodokli nemaksā.

Par dabas resursu ieguvu vai izmantošanu vai vidē emitēto piesārņojumu virs limitos noteiktā apjoma nodokli aprēķina, piemērojot nodokļa likmi desmitkārtšā apmērā.

Ja persona, kura iegūst vai izmanto dabas resursus vai veic piesārņojošas darbības, nav saņēmusi nepieciešamo atļauju, licenci vai C kategorijas piesārņojošas darbības apliecinājumu, nodokli aprēķina, piemērojot likmi desmitkārtšā apmērā.

Nodokli par dabasgāzes iesūkņēšanu ģeoloģiskajās struktūrās persona aprēķina par taksācijas periodā faktisko iesūkņēto dabasgāzes vai siltumnīcefekta gāzu apjomu.

Ja iekārtu operatori veic C kategorijas piesārņojošas darbības nozarēs, attiecībā uz kurām normatīvajos aktos nav noteiktu nosacījumu un nav arī iespējams aprēķināt piesārņojošo vielu apjomu, nodokļa apmērs ir **250 euro** gadā.

Ja persona C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājumu saņēmusi vai saimniecisko darbību uzsākusi laikā, kas nesakrīt ar nodokļa taksācijas perioda pirmo mēnesi, nodokli aprēķina kā vienu divpadsmito daļu no gada nodokļa likmes (**250 euro**) par katru taksācijas mēnesi pēc apliecinājuma saņemšanas.

Oglekļa dioksīda (CO₂) emisijai nenosaka limitu. Nodokli aprēķina par visu oglekļa dioksīda (CO₂) emisijas apjomu, piemērojot DRN likuma [4. pielikumā](#) noteiktās likmes katram kurināmā izejvielas un palīgmateriāla veidam atsevišķi.

Nodokli par virszemes un pazemes ūdeņu (izņemot minerālūdeņus) ieguvu maksā, ja ūdeņu ieguve pārsniedz 10 kubikmetrus diennaktī. Ja ūdeņu ieguves limits noteikts mazāk par 10 kubikmetriem diennaktī, nodokli maksā tikai par to ūdeņu apjomu, kas iegūts virs limita. Pazemes ūdeņiem, ko izmanto par dzērienu vai pārtikas produktu sastāvdaļu ražošanas procesā, aprēķinot nodokli, piemēro DRN likuma [2. pielikumā](#) noteiktās likmes pazemes ūdeņiem, arī saldūdeņiem un avotu ūdeņiem, ko izmanto ūdens apgādē.

Par ūdens resursu lietošanu elektroenerģijas ražošanai **hidroelektrostacijā**, kuras hidromezgla kopējā uzstādītā jauda ir mazāka par diviem megavatiem, maksā **0,00853 euro** par 100 kubikmetriem hidrotehniskajai būvei caurplūdušā ūdens.

Par parka **vīngliemežu** vākšanu tālākai saimnieciskai izmantošanai aprēķina un maksā nodokli **0,04 euro** par vienu kilogramu.

Ja nodokļa maksātājs, kurš maksā nodokli par iepakojumu un kuram atbilstoši [vides aizsardzības normatīvajiem aktiem](#) nav jāveic izlietotā iepakojuma pārstrāde un reģenerācija (ja preču iepakojuma svars kalendāra gadā nepārsniedz 300 kilogramus), nevar nodrošināt iepakojuma materiāla veida un svara pamatošanu ar uzskaites dokumentiem, tas maksā nodokli – **120 euro** gadā.

Nodokļa maksātājiem visu veidu dabas resursu ieguvei un izmantošanai, kā arī piesārņojošo vielu ievadīšanai vidē ir jāsaņem attiecīga atļauja vai licence, vai C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājums, kuru izsniedz Vides ministrijas padotībā esošas institūcijas ([Valsts vides dienests](#) un [Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs](#)) un [pašvaldības](#).

Dabas resursu lietošanas atļauju uz laiku līdz trim gadiem izsniedz [Valsts vides dienesta reģionālā vides pārvalde](#), kuras teritorijā tiek iegūti dabas resursi.

Bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguvei atļauju izsniedz [pašvaldības](#), kuru teritorijā tie iegūti.

2. Nodokļa aprēķināšana un maksāšana par videi kaitīgām precēm

Nodokli par videi kaitīgām precēm aprēķina atbilstoši nodokļa likmēm pa preču veidiem saskaņā ar DRN likuma 6. pielikumu un MK noteikumu Nr. 404 [7. pielikumu](#), kurā noteikta nodokļa likmju grupām atbilstošo videi kaitīgo preču klasifikācija un tehniskais raksturojums.

Nodokli maksā par iepriekšējā pārskata periodā Latvijas Republikas teritorijā pirmo reizi realizētajām vai saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmantot uzsāktajām videi kaitīgajām precēm.

Ja vairākas videi kaitīgas preces realizē komplektā vienā iepakojumā, nodokli aprēķina par visu šo preču kopējo svaru, piemērojot nodokļa likmi tās preces svaram, kuras funkcijas nodrošināšanai nepieciešamas pārējās iepakojumā esošās preces.

Nodokli nemaksā par elektriskām un elektroniskām iekārtām, kas ir tādu iekārtu sastāvdaļas, kuras neietilpst DRN likuma 6. pielikumā un MK noteikumu Nr. 404 [7. pielikumā](#) minēto iekārtu sarakstā.

1. piemērs

Nodokli nemaksā par transportlīdzekļos iemontētām elektriskām un elektroniskām iekārtām (starteriem, ģeneratoriem u. c.).

Nodokli nemaksā par liela izmēra stacionārām iekārtām un ražošanas mehānismiem, kas nav pārnēsājami vai ir pastāvīgi piestiprināti atbilstoši normatīvajiem aktiem par elektrisko un elektronisko iekārtu kategorijām, kā arī par šajās iekārtās iebūvētām vai pievienotām elektriskām un elektroniskām sastāvdaļām.

2. piemērs

Nodokli nemaksā par rūpnieciskiem darba galdiem arī tad, ja tie ir aprīkoti ar elektriskām un elektroniskām sastāvdaļām (monitoriem, datu apstrādes iekārtām, kontroles paneļiem u. c.).

Nodokļa maksātājs, kas savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai **ieved videi kaitīgas preces**, kuras izmanto jaunu preču ražošanai, un šīs jaunās preces realizē ārpus Latvijas Republikas teritorijas, un nodokļa maksātājs var dokumentāri pamatot attiecīgo preču izvešanu:

- **nodokli nemaksā**, ja videi kaitīgu preču ieviešana, izmantošana jaunu preču ražošanai un šo jauno preču izvešana notikusi vienā nodokļa maksāšanas periodā;
- samaksāto nodokļa summu **ieskaita** nodokļa **avansa maksājumā**, ja videi kaitīgu preču ieviešana, izmantošana jaunu preču ražošanai un šo jauno preču izvešana notikusi dažādos nodokļa maksāšanas periodos un nodokļa maksātājs var dokumentāri pamatot nodokļa samaksu.

Atļaujā vai licencē noteiktais maksimālais pieļaujamais dabas resursu ieguves, lietošanas vai emitējamā piesārņojuma (arī apglabājamo atkritumu) daudzums vai C kategorijas piesārņojošas darbības deklarācijā norādītais vidē emitētais piesārņojuma apjoms ir limits.

3. Nodokļa aprēķināšana un maksāšana par iepakojumu

Nodokli par iepakojumu aprēķina par iepriekšējā pārskata periodā Latvijas Republikas teritorijā pirmo reizi realizēto vai saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmantoto preču iepakojumu un izstrādājumiem pakalpojumu sniegšanas rezultātā pievienoto iepakojumu.

Ar nodokli apliek arī to iepakojumu, ko pakalpojumu sniedzējs pievieno izstrādājumiem un kas pēc pakalpojuma sniegšanas nonāk pie pakalpojuma saņēmēja.

Nodokli par transporta iepakojumu vai sekundāro iepakojumu, kas precei noņemts, preces izpakojot vai pārpakojot pirms realizācijas vai izmantošanas saimnieciskās darbības nodrošināšanai, maksā par to pārskata periodu, kurā preces izpakotas vai pārpakotas.

Realizējot iepakojumu kopā ar precēm (tai skaitā primāro, sekundāro un terciāro (transporta) iepakojumu), nodokli aprēķina neatkarīgi no tā, vai tiek iekasēta atsevišķa samaksa par šo iepakojumu.

Primārais iepakojums ir tirdzniecības vajadzībām izmantojams iepakojums, kas nonāk pie iepakotāja vai patērētāja tirdzniecības vietā un ir tiešā saskarē ar preci.

Sekundārais iepakojums ir iepakojums, ko izmanto noteikta daudzuma tirdzniecībai paredzētu preču vienību kopīgai iepakojšanai.

Terciārais (transporta) iepakojums ir iepakojums, ko izmanto, lai pārvadātu tirdzniecībai un ražošanai paredzētas preces vai sekundāra iepakojuma vienības un izvairītos no preču bojāšanas pārvadājuma laikā.

Iepakojumu, ko pircēja ērtības vai reklāmas noformējuma dēļ iepakotu vai neiekototu preču vai produktu kopumam (pirkumam) pievieno tirgotājs, apliek ar nodokli neatkarīgi no tā, vai par šo iepakojumu iekasē atsevišķu samaksu.

Ja nodokļa maksātājs Latvijas teritorijā realizē vai savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmanto preces atkārtoti lietotā iepakojumā, nodokli par šo iepakojumu

nemaksā, ja atkārtoti lietotā iepakojuma materiāla veidu un svaru var dokumentāri pamatot.

3. piemērs

Ja alu iepilda pudelēs, kas iepirkta vai pieņemta atpakaļ no pircējiem, un realizē Latvijā, nodokli par šīm pudelēm nemaksā.

Kosmētikas, parfimērijas, sadzīves ķīmijas, farmaceitisko un tabakas izstrādājumu iepakojumu neatkarīgi no lietojuma veida apliek ar nodokli.

Nodokli **nemaksā** par:

- plastikāta kartēm (tai skaitā algu kartēm, kredītkartēm, telekartēm un plastikāta kartēm, kurās iestiprinātas SIM kartes);
- par stiprinājumu, kuram izmantota tā pati prece, kas tiek stiprināta;
- etiķeti, ja nodokļa maksātājs precei pievieno tikai etiķeti;
- iepakojumu, ko pievieno izstrādājumam vai pirkumam tirdzniecības vietā pēc pircēja vēlēšanās dāvanas noformējuma veidā.

Ja, sniedzot pakalpojumu, izstrādājumam pievieno iepakojumu un sniegtais pakalpojums ir tikai izstrādājuma fasēšana un iepakošana, nodokli par iepakojumu maksā pakalpojuma saņēmējs, ja viņš realizē izstrādājumu Latvijas Republikas teritorijā.

Nodokļa maksātājs, kas **ieved preces iepakojumā** un pēc preču izpakošanas šo iepakojumu realizē, izvedot to ārpus Latvijas Republikas teritorijas, vai šo iepakojumu izmanto citu preču iepakojšanai, kuras realizē ārpus Latvijas Republikas teritorijas, un nodokļa maksātājs var dokumentāri pamatot attiecīgā iepakojuma izvešanu:

- nodokli **nemaksā**, ja preču iepakojumā ieviešana un šo preču iepakojuma izmantošana citu preču vai izstrādājumu iepakojšanai un šo iepakoto preču vai izstrādājumu izvešana notikusi vienā nodokļa maksāšanas periodā;
- samaksāto nodokļa summu **ieskaita** nodokļa **avansa maksājumā**, ja preču iepakojumā ieviešana un šo preču iepakojuma izmantošana citu preču vai izstrādājumu iepakojšanai un šo iepakoto preču vai izstrādājumu izvešana notikusi dažādos nodokļa maksāšanas periodos un nodokļa maksātājs var dokumentāri pamatot nodokļa samaksu.

Plastmasas maisiņiem, ko pircēja ērtības vai reklāmas noformējuma dēļ iepakotu vai neiekototu preču kopumam (pirkumam) pievieno tirgotājs, neatkarīgi no tā, vai par šiem maisiņiem iekasē atsevišķu samaksu, piemēro nodokļa likmi, kas minēta [DRN likuma](#) 24. pantā.

Ja preces realizē plastmasas maisiņos, kuros tirgotājs tās safasējis un iepakojis pirms novietošanas tirdzniecības vietā, šiem plastmasas maisiņiem piemēro nodokļa likmi, kas noteikta DRN likuma 7. pielikumā.

4. Nodokļa aprēķināšana un maksāšana par vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem

Ja vienreiz lietojamus galda traukus un piederumus persona iepērk mazumtirdzniecībā tālākai izmantošanai sabiedriskajā ēdināšanā, nodokli par šiem traukiem nemaksā, ja var dokumentāri pamatot to iegādi mazumtirdzniecībā Latvijā.

Realizējot sabiedriskajā ēdināšanā vienreiz lietojamus traukus kopā ar precēm un produktiem, tos apliek ar nodokli neatkarīgi no tā, vai par šiem traukiem iekasē atsevišķu samaksu.

4. piemērs

Realizējot kafejnīcā kafiju vienreiz lietojamā krūzītē un salātus uz vienreiz lietojamā šķīvja, nodokli par krūzīti un šķīvi maksā neatkarīgi no tā, vai no pircēja ir iekasēta atsevišķa samaksa par šiem traukiem.

Par pamatojumu tam, vai mazumtirdzniecībā realizējamie vai sabiedriskajā ēdināšanā izmantojamie trauki (tai skaitā šķīvji, bļodas, krūzes, tasītes, glāzes, kokteiļu salmiņi, naži, dakšiņas, karotes, spraudīņi) ir vienreiz vai daudzkārt lietojami, izmanto informāciju, kas iekļauta to iegādes līgumos vai pavaddokumentos vai norādīta uz iepakojuma. **Ja** nodokļa maksātājs **nevar** dokumentāri **pamatot**, ka trauki ir daudzkārt lietojamie, **nodokli maksā** kā par vienreiz lietojamiem traukiem saskaņā ar [DRN likuma 24. pantu](#) un 7. pielikumu.

5. Nodokļa aprēķināšana par oglēm, koksu un lignītu (brūnoglēm)

Oglēm, koksam un lignītam (brūnoglēm) nodokli aprēķina par katru akmeņogļu, koksa un lignīta (brūnogļu) svara vienību atkarībā no to siltumspējas.

Akmeņogļu, koksa un lignīta (brūnogļu) svaru un siltumspēju pamato ar uzskaites dokumentiem.

Ja uzskaites dokumentos akmeņogļu, koksa un lignīta (brūnogļu) siltumspēja ir norādīta noteiktā intervālā, nodokļa aprēķināšanai izmanto intervāla augstāko robežu.

Realizējot akmeņogles, koksu un lignītu (brūnogļu) personai, kurai ir licence elektroenerģijas ražošanai vai licence siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanai koģenerācijas procesā, nodokļa maksātājs piemēro 0 procentu nodokļa likmi.

6. Nodokļa aprēķināšana par uguņošanas ierīcēm

Ar nodokli apliek Latvijas Republikā ievestās uguņošanas ierīces.

Nodokļa likme ir **trīs procenti** no uguņošanas ierīču iegādes vērtības.

Nodokļa maksātājs nodrošina realizēto un savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmantoto uguņošanas ierīču uzskaiti, lai pamatotu nodokļa aprēķinu.

Pārskata aizpildīšanas un iesniegšanas kārtība

Nodokļa maksātājs līdz ceturksnim sekojošā nākamā mēneša 20. datumam iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā pārskatu par aprēķināto nodokli (MK noteikumu Nr. 404 [1. pielikums](#)).

Nodokļa maksātājs pārskatu par aprēķināto nodokli iesniedz līdz nākamā gada 20. janvārim:

- ja vidē emitēts piesārņojums, veicot C kategorijas piesārņojošas darbības (neatkarīgi no aprēķinātās nodokļa summas);
- ja nodokļa summa atbilstoši pamatlikmēm nepārsniedz 142,29 *euro* gadā par visiem nodokļa maksātāja ar nodokli apliekamajiem objektiem kopā.

Ja nodokļa maksātājs veic gan C kategorijas piesārņojošas darbības, gan maksā nodokli arī par citiem ar nodokli apliekamajiem objektiem un aprēķinātais nodoklis pārsniedz 142,29 *euro* gadā, nodokļa maksātājam ir pienākums iesniegt pārskatu par attiecīgā pārskata gada ceturksni (par nodokļa objektiem, izņemot C kategorijas piesārņojošas darbības) un pārskatu par gadu (par C kategorijas piesārņojošām darbībām).

Persona, kura maksā nodokli par [transportlīdzekļa pirmo pastāvīgo reģistrāciju](#) Latvijas Republikā, pārskatu neiesniedz.

Nodokļa maksātājs, kurš ir atbrīvots no nodokļa samaksas atbilstoši DRN likuma [8.](#) vai [9.pantam](#), pārskatu neiesniedz par periodu, kurā ticis piemērots atbrīvojums no nodokļa samaksas.

Ja nodokļa maksātājs taksācijas periodā nav veicis ar nodokli apliekamas darbības, pārskatu Valsts ieņēmumu dienestam par attiecīgo taksācijas periodu neiesniedz.

Ja ārvalstu persona, kura nav reģistrēta [Valsts ieņēmumu dienestā](#) kā nodokļu maksātāja, Latvijas Republikā pirmā realizē vai ieved savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai videi kaitīgas preces vai preces iepakojumā, ārvalsts personas vietā nodokli var samaksāt un pārskatu iesniegt ārvalsts personas pārstāvniecība, preču saņēmējs vai cita persona Latvijā, ar kuru noslēgts rakstveida līgums par saistību pārņemšanu attiecībā uz nodokli.

Persona, kuras saimnieciskajai darbībai ir sezonas raksturs un kura maksā nodokli par dabas resursu ieguvu un lietošanu un vidē emitēto piesārņojumu, pārskatu Valsts ieņēmumu dienestā iesniedz par attiecīgo taksācijas periodu, kad jāmaksā nodoklis.

Nodokļa maksātājs, kurš maksā nodokli par iepakojumu un kuram atbilstoši vides aizsardzības normatīvajiem aktiem nav jāveic izlietotā iepakojuma pārstrāde un reģenerācija (ja preču iepakojuma svars kalendāra gadā nepārsniedz 300 kilogramus), nevar nodrošināt iepakojuma materiāla veida un svara pamatošanu ar uzskaites dokumentiem, samaksāto nodokli – 120 *euro* gadā – norāda pārskata par aprēķināto nodokli 5. ailē pretī rindai par preču un izstrādājumu iepakojumu kopā ([MK noteikumu Nr. 404 1. pielikums](#)).

Videi kaitīgo preču, iepakojuma un vienreiz lietojamo trauku veida un svara noteikšana

Videi kaitīgu preču, iepakojuma un vienreiz lietojamo trauku materiāla veidu un svaru nosaka ar vienu no šādām **metodēm**:

- izmantojot preču piegādātāja sniegto informāciju;
- izmantojot datus par analogu (tādu pašu) preču vai datus par analogu preču analoga iepakojuma (identiska materiāla veida un formas) materiāla veidu un svaru un analogu vienreiz lietojamo trauku (tādas pašas formas un materiāla veida trauku) materiāla veidu un svaru;
- veicot preču, iepakojuma un vienreiz lietojamo trauku svēršanu un aprēķinus.

Videi kaitīgu preču, iepakojuma un vienreiz lietojamo trauku materiāla veidu un svaru pamato ar vienu no šādiem **dokumentiem**:

- ar grāmatvedības uzskaites dokumentu un apstiprinātām iepakojuma un trauku materiālu izlietojuma normām vai faktiski patērētā iepakojuma materiālu veidu un svaru apliecināšu dokumentu vai faktiski realizēto trauku materiālu veidu un svaru apliecināšu dokumentu vai videi kaitīgu preču svaru apliecināšu dokumentu;
- ar piegādātāja noformētu un parakstītu dokumentu, kas apliecina videi kaitīgu preču svaru, iepakojuma un trauku materiāla veidu un svaru;
- ar līgumu par preču iegādi, kurā iekļauta informācija par videi kaitīgu preču svaru, iepakojuma materiāla veidu un svaru un trauku materiāla veidu un svaru;
- ar preču piegādātāja sniegto videi kaitīgu preču, iepakojuma vai vienreiz lietojamo trauku tehnisko aprakstu;
- ar [Latvijas iepakojuma sertifikācijas centra](#) atzinumu par iepakojuma materiāla veidu un svaru un vienreiz lietojamo trauku materiāla veidu un svaru;
- ar profesionālas personu apvienības (kuru nodibinājuši elektrisko un elektronisko iekārtu ražotāji) atzinumu par videi kaitīgu preču kategoriju un vidējo svaru (apvienība var izsniegt atzinumu tikai par attiecīgajām elektriskajām un elektroniskajām iekārtām);
- ar muitas iestādes apstiprinātu starptautisko kravas pārvadājumu pavadzīmes kopiju, uz kuras norādīts muitas deklarācijas numurs un datums, ja preces ieved no valstīm, kas nav [Eiropas Savienības](#) dalībvalstis, un kravas pavadzīme satur informāciju par videi kaitīgu preču svaru, iepakojuma materiāla veidu un svaru un vienreiz lietojamo trauku materiāla veidu un svaru;
- ar pievienotās vērtības nodokļa rēķinu, kurā ietverta visa nodokļa aprēķināšanai nepieciešamā informācija par videi kaitīgu preču svaru, iepakojuma materiāla veidu un svaru un vienreiz lietojamo trauku materiāla veidu un svaru. Nodokļa aprēķina pamatošanai rēķins derīgs bez paraksta;
- ar apstiprinātu aktu (MK noteikumu Nr. 404 [9. pielikums](#)) par faktiski patērētā iepakojuma, vienreiz lietojamo trauku un piederumu materiālu veidu un svaru vai videi kaitīgu preču svaru.

Ja nodokļa maksātāja rīcībā nav dokumentu, kuri satur nodokļa aprēķināšanai nepieciešamo informāciju, nodokļa maksātājs izmanto datus par analoģu videi kaitīgu preču, analoģu iepakojumu vai vienreiz lietojamo trauku svaru. Nodokļa maksātāja izveidota komisija to apstiprina ar aktu ([MK noteikumu Nr. 404 9. pielikums](#)). Aktā jānorāda arī avots, no kura iegūta informācija par izmantoto analoģu un tā izcelsmi.

Materiāla izlietojuma normas un faktisko patērēto iepakojuma materiālu un trauku veidu un svaru nosaka komercdarbības veikšanas vietā vai pie preču saņēmēja (cita komersanta, t. i., pie kura noteiks faktiski patērēto materiālu veidu un svaru) ar nosacījumu, ka par to noslēgta rakstveida vienošanās un nodokļa maksātāja izveidotajā komisijā piedalās arī cita komersanta pārstāvis.

Ja preču piegādātāja un preču saņēmēja savstarpēji rakstveidā noslēgtajā līgumā par preču iegādi ir ietverta visa nodokļa aprēķināšanai nepieciešamā informācija par šo preču standarta iepakojumu (t. i., ja katrā preču iegādē lieto vienu un to pašu preču iepakojumu) vai standarta trauku materiāla veidu un svaru, preču saņēmējs pats var noteikt preču iepakojuma veidu un svaru.

Nodokļa maksāšana par transportlīdzekļiem

Nodokli par transportlīdzekļiem, kurus Latvijā [reģistrē pirmo reizi pastāvīgi](#), nodokļa maksātājs samaksā pēc transportlīdzekļa agregātu numuru salīdzināšanas, bet pirms attiecīgā transportlīdzekļa reģistrēšanas.

Nodokļa maksātājs nodokli par transportlīdzekli samaksā kredītiestādē vai [Ceļu satiksmes drošības direkcijā](#).

Iekasējot nodokli, nodokļa maksātājam izsniedz maksājuma dokumentu, kurā ir norādīta informācija par nodokļa maksātāju, transportlīdzekli un samaksātā nodokļa apmēru.

Ja nodokļa maksātājs ar vienu maksājuma dokumentu maksā nodokli par vairākiem reģistrējamiem transportlīdzekļiem, maksājuma dokumentam pievieno sarakstu, kurā norāda katra transportlīdzekļa marku, modeli un izgatavošanas gadu. Minēto sarakstu paraksta transportlīdzekļu īpašnieks.

Ja transportlīdzeklis sešu mēnešu laikā pēc tā pirmās pastāvīgās reģistrācijas noņemts no uzskaites izvešanai no Latvijas Republikas, Valsts ieņēmumu dienests samaksāto nodokli atmaksā no valsts budžeta 30 dienu laikā pēc nodokļa maksātāja pieprasījuma un nodokļa samaksu apliecināja dokumenta saņemšanas.

Nepareizi iemaksāto un pārmaksāto nodokli Valsts ieņēmumu dienests atmaksā no valsts budžeta pēc nodokļu maksātāja pieprasījuma par samaksātā nodokļa atmaksu saņemšanai.

Normatīvie akti

- [Dabas resursu nodokļa likums](#)
- [Iepakojuma likums](#)
- [Atkritumu apsaimniekošanas likums](#)
- [Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas likums](#)
- [Likums "Par zemes dzīlēm"](#)
- [Ministru kabineta 2007. gada 19. jūnija noteikumi Nr. 404 "Kārtība, kādā aprēķina un maksā dabas resursu nodokli, izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju un auditē apsaimniekošanas sistēmas"](#)
- [Ministru kabineta 2010. gada 19. oktobra noteikumi Nr. 983 "Noteikumi par izlietotā iepakojuma reģenerācijas procentuālo apjomu, reģistrēšanas un ziņojumu sniegšanas kārtību un iepakojuma definīcijas kritēriju piemērošanas piemēriem"](#)
- [Ministru kabineta 2002. gada 2. aprīļa noteikumi Nr. 140 "Iepakojuma klasifikācijas un marķēšanas noteikumi"](#)
- [Ministru kabineta 2010. gada 19. oktobra noteikumi Nr. 983 "Noteikumi par izlietotā iepakojuma reģenerācijas procentuālo apjomu, reģistrēšanas un ziņojumu sniegšanas kārtību un iepakojuma definīcijas kritēriju piemērošanas piemēriem"](#)
- [Ministru kabineta 2021. gada 28. janvāra noteikumi Nr. 64 "Kārtība, kādā atbrīvo no dabas resursu nodokļa samaksas par videi kaitīgām precēm"](#)
- [Ministru kabineta 2017. gada 16. augusta noteikumi Nr. 480 "Noteikumi par atbrīvojuma piemērošanu no dabas resursu nodokļa samaksas par iepakojumu un vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem"](#)
- [Ministru kabineta 2012. gada 22. maija noteikumi Nr. 361 "Dabas resursu nodokļa piemērošanas noteikumi transportlīdzekļiem"](#)

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 17.08.2020.

Materiāls pēdējo reizi aktualizēts: 29.06.2023.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt [Elektroniskās deklarēšanas sistēmas](#) sadaļā "Sarakste ar VID"